

Avrupa'da Akciğer Sağlığı **Gerçekler ve rakamlar**

Avrupa'da akciğer sağlığı ve solunum bakımının daha iyi anlaşılması

ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

“Avrupa’da Akciğer Sağlığı” içinde yer alan tüm veriler-eksiksiz tüm ayrıntılar “Avrupa Akciğer Beyaz Kitab’ı” ndan alınmıştır. Bu kitaba www.erswhitebook.org adresinden ulaşılabilir.

Editörler

John Gibson
University of Newcastle, Newcastle upon Tyne, İngiltere

Robert Loddenkemper
Berlin, Almanya

Yves Sibille
UCL Mont-Godinne, Yvoir, Belçika

Bo Lundbäck
Krefting Research Centre – Institute of Medicine, University
of Gothenburg, Gothenburg, Sweden Krefting Araştırma Merkezi,
Göthenburg Üniversitesi Tıp Enstitüsü Gothenburg, İsveç

Monica Fletcher
–ELF Chair Education for Health, Warwick, İngiltere

Telif Hakkı

European Lung Foundation tarafından yayınlanmıştır.

© 2013 European Lung Foundation

Bu kitap the Creative Commons Attribution Non-Commercial Licence 3.0 (creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/) kuralları gereğince dağıtılmaktadır. Alınan kaynak doğru olarak belirtilerek ticari olmayan amaçlar için paylaşılabilir.

Tüm diğer kullanım ve genel sorular için aşağıdaki adresle iletişime geçiniz European Lung Foundation, 442 Glossop Road, Sheffield, S10 2PX, UK; tel +44 114 2672876; e-mail info@europeanlung.org

Charlesworth Yayıncılık tarafından İngiltere’de basılmıştır.

Basım ISBN 978-1-84984-058-3

İçindekiler

Önsöz	6
ELF	8
ERS	10
Genel Bilgi	
Yük	14
Ekonomik yük	16
Siyaset (Önlem)	18
Risk faktörleri	
Tütün içiciliği	22
Pasif içicilik	24
Dış ortam hava kirliliği	26
İç ortam hava kirliliği	28
Mesleksel risk faktörleri	30
Solunum yolları hastalıkları için erken dönem risk faktörleri	32
Diyet ve beslenme	34
Genetik duyarlılık	36

Akciğer hastalıkları

Yetişkin astımı	40
Çocukluk astımı	42
KOAH - Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı	44
Akciğer kanseri	46
Mesleki akciğer hastalıkları	48
Çocuklarda akciğer hastalıkları	50
TB-Tüberküloz	52
Kistik fibrosis	54
Uykuda solunum bozukluğu	56
Akut Alt solunum yolu enfeksiyonları	58
Akut solunum sıkıntısı sendromu (ARDS)	60
Bronşektazi	62
İnterstisyel akciğer hastalığı	64
PVD – Akciğerin Damarsal Hastalıkları	66
Ender görülen ve öksüz akciğer hastalıkları	68
Katkıda Bulunanlar / Teşekkür	70

Önsöz

Solunum sistemi hastalıkları, dünya üzerinde giderek artmaktadır. Gelişen tanı ve tedavi yöntemlerinin yanı sıra, ortalama yaşam süresinin giderek artışı da, kronik hastalıklar bağlamında solunum sistemi hastalıklarının artışının önemli bir nedenidir.

Göğüs hastalıkları uzmanlarının alanına giren hastalıklar, eskiye göre hem daha çeşitlenmiş ve de gerek dünyada gerekse de ülkemizde de, bu uzmanlık alanının hasta sayısı her geçen gün fazlaşmaktadır. Bu nedenle de, güncel gelişmeleri takip etmek, çalıştığımız alanda dünyada ve ülkemizde mevcut durumu ve gelecek projeksiyonları bilmek faydalı olacaktır.

Tüberküloz, 20.yüzyılda azalma göstermekle birlikte, günümüzde özellikle de sorunlu, uzun süreli tedavi gerektiren dirençli tüberküloz vakaları giderek artmaktadır. Sigara içiminin, bütün kanuni düzenlemelere ve tıbbi uyarılara rağmen, hala daha yüksek oranlarda oluşu nedeniyle sigaraya bağlı hastalıklar, başta KOAH olmak üzere, işgücü kaybının yanısıra mortalite ve morbidite yüzdelerinde ön sıralarda yer almaya devam etmektedir. Akciğer kanseri de, yine benzer etyolojik nedenden ötürü giderek artan ve kanser ölümleri içinde, gerek erkek gerekse de kadınlarda birinciliği sürdürmeye devam etmektedir. Keza, astımda başta çocuklarda daha fazla olmak üzere, çevresel etkenlere bağlı olarak giderek daha fazla sıklıkta görülmektedir. Göğüs hastalıkları alanını ilgilendiren ve diğer disiplinlerle de birlikte takip etmek durumunda

olduğumuz hastalıklarda da (OSAS, allerjik hastalıklar, pulmoner hipertansiyon, interstisyel akciğer hastalıkları, pulmoner emboli gibi) artış ve tanı- tedavilerindeki gelişmeler, alanımızın daha fazla ön plana çıkmasını sağlamıştır.

İlk defa 2003 yılında ERS tarafından yayınlanmış olan 'Beyaz Kitap', Avrupa ülkelerindeki solunum sistemi hastalıklarıyla ilgili hastalık yükü ve bunların ülkelere ekonomik yükleriyle beraber son durumlarını bizlere sunmakta ve resmi otoriteye de önlem alması ve politika oluşturması yönünde uyarılarda bulunmayı amaçlamaktadır.

İlk defa 2003 yılında ERS tarafından yayınlanmış olan 'Beyaz Kitap', Avrupa ülkelerindeki solunum sistemi hastalıklarıyla ilgili hastalık yükü ve bunların ülkelere ekonomik yükleriyle beraber son durumlarını bizlere sunmakta ve resmi otoriteye de önlem alması ve politika oluşturması yönünde uyarılarda bulunmayı amaçlamaktadır.

Dr.Sedat ALTIN

Türk Toraks Derneği

ELF

Avrupa Solunum Derneği (ERS) tarafından kurulmuş olan Avrupa Akciğer Vakfı (ELF) akciğer sağlığını olumlu yönde etkilemek için, halk ve hastaları solunum uzmanları ile bir araya getirmeye çalışmaktadır. ELF'nin temel rolü, ERS'nin halk sesi olmak ve ERS içinde halkın sesi olarak görülebilir.

ELF'nin çabalarının temelinde, akciğer hastalığı olan kişilerin ve genel olarak halkın, Avrupa standartlarında akciğer sağlığı için sağlık hizmetlerini etkileme fırsatına sahip olmasını sağlamaktır. Avrupa çapında, tüm akciğer hastalıklarını kapsayan bir ađ ve hasta organizasyonları danışma grubu oluşturmuştur. ELF, klinik rehberlerin yaratılmasına hastaların katılımını sağlar ve solunum hastalarını doktorlar ve ERS liderleri ile karşılaşmaları, endişe ve fikirlerini duyurmaları için ERS Kongresine davet eder.

ELF, solunum konusunda uzmanlığı olmayan insanlara son bilgileri ve ilerlemeleri değişik Avrupa lisanlarında anlatır ve uzman olmayanlar tarafından bunların anlaşılmasını sağlar. Bu bilgilerin önemli bir kısmı ELF web sitesi www.europeanlung.org üzerinden duyurulmaktadır.

ELF ayrıca ERS'nin bilimsel faaliyetlerini kamuya ve basına duyurmak, özetler ve basın duyuruları hazırlamak ve Avrupa Solunum Dergisi yayınlarını ve ERS Kongresindeki önemli özetlerini halka duyurmak ile sorumludur.

10 yıldan uzun bir süredir, ELF solunum fonksiyon testi çerçevesinde odaklanan kamu farkındalığı yaratma kampanyaları ve etkinlikleri sürdürmektedir. Önceleri bunlar, yıllık ERS Kongresi ile aynı zamana denk gelen, büyük Avrupa şehirlerinde düzenlenen “spirometri (nefes ölçüm testi) tarama etkinlikleri” idi. Uluslararası solunum dernekleri ile çalışan ELF , artık iki yılda bir küresel Dünya Spirometri Günü kampanyası” nı koordine etmektedir ve 2012 yılında bu organizasyona 70’den fazla ülke katılmıştır.

ERS

Avrupa Solunum Derneğinin (ERS) misyonu, solunum hastalığı olanların sayısını azaltmak ve araştırmalar, bilgi paylaşımı, tıbbi ve halk eğitimi yoluyla akciğer sağlığının geliştirmektir.

ERS 1990 yılında kurulmuş olup, g¼n¼m¼zde solunum tıbbına ve bilimine adanmış 10,000 üyeli kar amacı g¼tmeyen profesyonel bir dernektir. Doktorlara, bilim adamlarına ve diğer sağlık çalışanlarına açık olan dernek, üyelerini her kıtadan almakta ve Avrupa ve ötesinde, solunum bakım standartlarının gelişiminde lider bir rol oynamaktadır. Etkinlikler 4 bölümde toplanmaktadır: Kongreler, yayınlar, farkındalık , eğitim ve halkın sesi olarak Avrupa Akciğer Vakfı (ELF).

ERS Yıllık Kongresi, Derneğin yıl içindeki en önemli faaliyetidir. Her yıl yaklaşık 20,000 civarında delege katılımı ile, dünya çapında solunum tıbbı için yapılan en büyük bilimsel toplantı olup, Avrupa'da araştırmaların sunulduğu, bilgi paylaşımının gerçekleştiği ve işbirliklerinin sağlandığı en önemli forumdur. Bu ana Kongre dışında, Dernek yıllık bir Akciğer Bilim Konferansı ve iki yılda bir Uyku ve Solunum Konferansı (Avrupa Uyku Araştırmaları Derneği ile birlikte) düzenlemektedir.

ERS Okulu, yıl boyunca eğitim etkinlikleri düzenlemekte ve yüz yüze ya da uzaktan eğitimle bir dizi kurslar ve CME onaylı etkinlik ve materyaller sağlamaktadır. Bu etkinliklerin ve diğer pek çok ERS faaliyetlerinin kaynakları, ERS Öğrenme Kaynakları web sitesinde toplanmaktadır. Okul ayrıca Avrupa'da solunum tıbbi eğitimini uyumlu hale getirmeyi amaçlayan HERMES faaliyetleri konusunda da sorumludur.

ERS yayınları, her yıl yaklaşık 1 milyon sanal okuyucuya ulaşan, her ay en iyi orijinal araştırma ve bilimsel derlemeleri yayınlayan Avrupa Solunum Dergisi liderliğinde sürdürülmektedir. Ayrıca, 3 ayda bir yayınlanan ve online olarak ücretsiz olan 2 ayrı dergi mevcuttur ; Avrupa Solunum Derlemeleri ve Nefes . Avrupa Solunum Monografı, her yıl her biri solunum tıbbının bir alanına derinlemesine bakan dört adet kitap yayınlamaktadır.

Lozan'daki ana ofisine ve Sheffield'daki yayın ofislerine ilaveten, daha iyi bir akciğer sağlığı için farkındalık çalışmalarına odaklanmak üzere ERS, Avrupa Birliğinin kalbi olan Brüksel'de de bir ofise sahiptir. Yapılan faaliyetler arasında, daha güçlü bir tütün yönetmeliği için lobi oluşturma ve solunum tıbbının, yeni AB araştırma fonu programlarında daha iyi tanıtılması yer almaktadır.

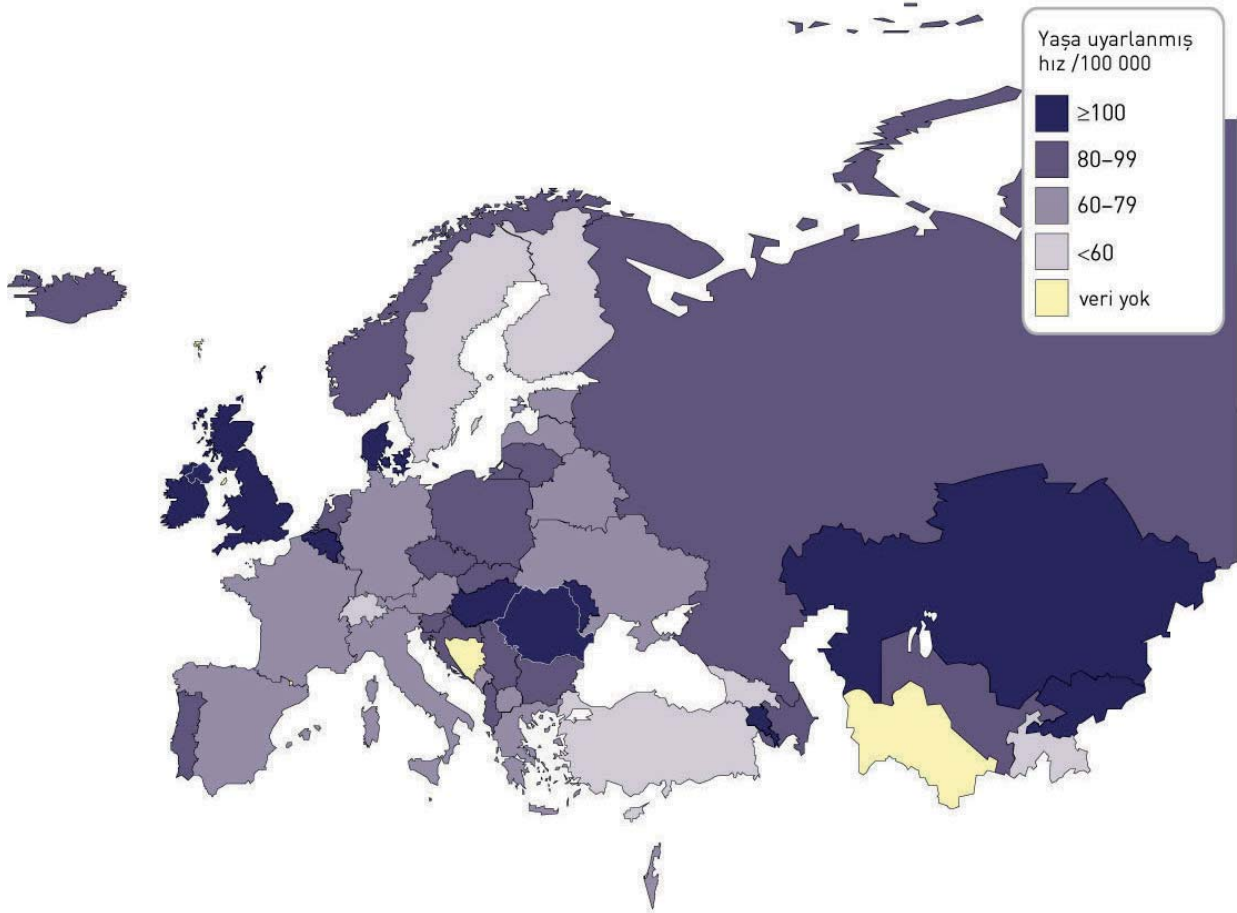
GENEL

GENEL BİLGİ

DILGI

Yük

Akciğer hastalıkları, tüm dünyadaki ölümlerin altıda birinin nedeni olarak, dünyanın en ciddi sağlık sorunlarından bir tanesidir. Akciğer hastalıklarının etkisi, yüzyılın başında ne kadar büyükse öyle kalmaya devam etmiştir ve görünen odur ki, on yıllarca da aynı şekilde kalacaktır. AB’nde her yıl tüm ölümlerin sekizde biri, solunum hastalıklarına bağlıdır ve bu hastalıklar en az 6 milyon hastane yatışına neden olmaktadır.

Tüm solunum hastalıkları için yaşa standardize edilmiş ölüm haritası. Kaynak: Dünya Sağlık Örgütü, Dünyada ve Avrupa’da Detaylı Ölüm Veri Tabanı, Son güncelleme Kasım 2011.

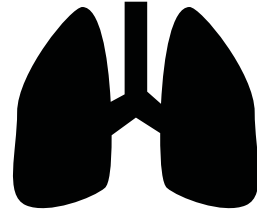
AB'nde her 8 ölümden birinin nedeni solunum hastalıklarıdır.

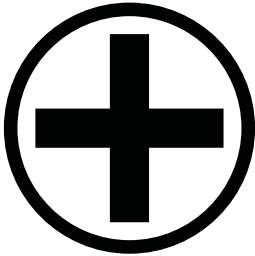
AB'nde her yıl, solunum hastalıkları nedeni ile 600,000 insan ölmektedir.

Bu ölümlerin yarısından fazlası akciğer kanseri veya KOAH a bağlıdır ve sigara ile ilişkilidir.

Solunum hastalıkları nedeni ile yılda 6 milyon hastane yatışı olmaktadır.

Pek çok hastalık için, kayıtlı hastane yatışları ve ölümler "buz dağının sadece görünen kısmıdır".

Akciğer hastalıklarının, dünya çapında her 5 ölümden 1'ine neden olacağı öngörülmektedir.

Ekonomik yük

Akciğer hastalıkları, malüliyet ve erken ölümlere neden olur. Birinci basamakta bakım, hastane bakımı ,tedavileri ve ayrıca çalışamayan ve erken ölen üretken insanların neden olduğu üretkenlik kaybı nedeni ile çok yüksek bir maliyet getirmektedir.

Ekonomik yükün hesaplanması, bilgi ve veri eksikliği yüzünden ve maliyet analizlerinde büyük boşluklar olduğu için çok zordur.

Burada verilen bilgilerin de bu nedenle gerçeklerin çok altında olduğunu düşünmek yanlış olmasa gerektir.

	Doğrudan maliyetler # (€ milyar)	Dolaylı maliyetler ¶ (€ milyar)	DALY kaybının parasal değeri (€milyar)	Toplam maliyet (€ milyar)
KOAH	23.3	25.1	93.0	141.4
Astımı	19.5	14.4	38.3	72.2
Akciğer kanseri	3.35	NA	103.0	106.4
Tüberküloz	0.54+	+	5.37	5.9
OSAS	5.2	1.9	NA	7.1
Kistik fibrosis	0.6	NA	NA	0.6
Pnömoni	2.5	NA	43.5	46.0
Toplam	55.0	41.4	283.2	379.6

2011'de AB ülkeleri için, hastalık sebebi ile toplam yıllık doğrudan ve dolaylı maliyetler ve malüliyetle ayarlanan yaşam - yılları (DALYs) (2011 değerleri ile milyarlarca avro) #: Birinci basamak, hastanede ayakta ve yatarak tedavi, ilaçlar ve oksijen,¶:İş kaybı ve erken emekliliği içeren üretim kaybı ; + doğrudan maliyetleri de içeren dolaylı maliyetler Doğrudan maliyetler # (€ milyar) Dolaylı maliyetler ¶ (€ milyar) DALY kaybının parasal değeri (€milyar) Toplam maliyet (€ milyar)

€380bn

AB'nde solunum hastalıklarının neden olduğu toplam maliyet 380 milyar avro'yu aşmaktadır.

€300bn

AB'nde solunum hastalıklarının neden olduğu malüliyeteye ayarlanmış 5.2 milyon yaşam yılı 300 milyar avro kayba neden olmaktadır.

€200bn

En büyük yükü KOAH ve astım getirmektedir - 200 milyar avrodan fazla.

€100bn

Akciğer kanserinin toplam maliyeti 100 milyar avro.

50%

Akciğer hastalıklarının ekonomik yükünün yarıdan fazlasının nedeni sigaradır.

€27.4bn

Solunum hastalıklarının, sigara sebebi ile ortaya çıkan doğrudan bakım maliyetleri 27.4 milyar avro'dur.

Siyaset (Önlem)

Siyaset, niyet beyanı veya karar verme konusunda bir kılavuz olarak görülebilir. DSÖ'ya göre, sağlık konusundaki en yüksek standart temel insan haklarıdır. Benzer şekilde AB Anlaşmalarında, politikaların tanımlanmasında ve uygulanmasında insan sağlığının en yüksek seviyede korunması gereklidir.

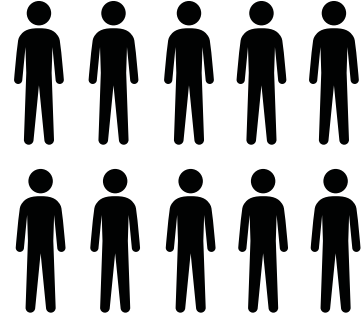
Ancak, bu prensiplerin gerçekleşebilmesi için, ulusal politikalar çok önemli olacaktır. Akciğer sağlığı için, Avrupa'daki politik destek burada tanımlandığı gibi en basit koruma ve kontrol önlemleriyle dahi olsa, pek çok hayatı kurtaracak ve hastaların bakımlarını ciddi şekilde iyileştirecektir.

Eylem alanları

- Avrupa'da, solunum hastalıkları konusunda -özellikle de kronik hastalıklar nedeniyle gelişen maluliyeti de kapsayan.- daha güvenilir ve bütünsel verilere ihtiyaç vardır.
- Tüm ülkeler, solunum hastalıkları konusunda araştırma ve veri toplama konularını geliştirmeli ve standart hale getirmelidir.
- Hastalığın yükünü tam olarak anlamak için daha detaylı hastane istatistiklerine ve verilerde sapma olmasını önlemek için, standart bir kodlama ve sertifikasyona ihtiyaç vardır.
- Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi, daha yüksek vergiler, düz paket uygulamaları ve daha vurgulu sağlık uyarıları ile tam olarak uygulanmalıdır.
- Hava kirleticileri emisyonları ve hava kalitesi konusundaki AB yasaları, DSÖ tarafından güvenli görülen seviyelere doğru çıkmak için gereken çaba gösterilirken, Üye Devletler tarafından dikkate alınmalı ve uygulanmalıdır.
- TB ile minimum tedavi paketi ile savaşmak için daha fazla uluslararası işbirliği gereklidir.
- Avrupa'da kronik hastalıklar ile mücadele etmek için uluslararası bir araştırma yapılması gereklidir. Hem AB ve hem de Üye Devletler, biyomedikal araştırma fonuna katkı sağlamalıdır.

DSÖ Avrupa Bölgesinde, ölümlerin % 86'sı ve hastalık yükünün % 77'si i bulaşıcı olmayan hastalıklardır.

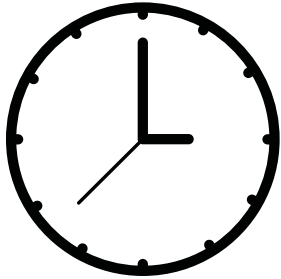
Sadece 10 AB Üye Devleti, kronik solunum hastalıkları için özel politikalar / programlar / faaliyet planları hazırladıklarını rapor etmiştir.

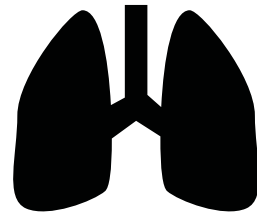
Her yıl 700,000 Avrupalı tütün tüketimi sebebi ile ölmektedir.

AB , yıllık tütün tüketimi maliyeti 517 milyar avro'dur.

Düşük hava kalitesi nedeni ile Avrupa'daki yaşam beklentisindeki ortalama kayıp 8.6 aydır ve AB tarafından belli kirlenmeler için izin verilen seviyeler , DSÖ tarafından güvenli kabul edilen seviyelerin daha üstündedir.

2011 yılında, WHO Avrupa Bölgesinde, 380,000 yeni TB vakası oluşmuştur.

RISK FAKTÖRLERİ

Risk faktörleri

Order

Tütün içiciliği

Tütün sigaralarının içimi, pek çok akciğer hastalığının nedenidir. Tütün dumanı içinde, pek çoğu toksik olan ve kansere yol açan 4,000'den fazla kimyasal bulunur.

ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

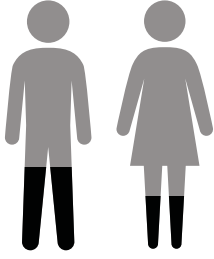
- Avrupa genelinde, halka açık alanlarda daha fazla sigara içilmeyen alanların olması, gençler arasında sigara kullanımının önlenmesine yardımcı olabilir.
- Sigara fiyatlarının arttırılması, önümüzdeki 20 yıl ve sonrasında sigaraya bağlı kronik hastalık ve ölümlerin azalmasına yardımcı olabilir.
- Sigaraya karşı toplumun, ülkenin ve AB'nin müdahaleleri düz paket uygulaması ve büyük resimli uyarılar ile güçlendirilmelidir.
- Tüm sigara kullanıcıları, sigarayı bırakma konusunda teşvik edilmelidir. Bu sayede gelecek 20 yıl içindeki sigara nedeni hastalık yükü azalacaktır.
- Sigarayı bırakma tedavilerinin maliyet – etkin olduğu ve daha yaygın kullanılması gerektiği kanıtlanmıştır.
- Tütün bırakma hakkındaki eğitimler, tüm sağlık personelinin ve tıp öğrencilerinin eğitimlerine dahil edilmelidir.
- DSÖ- Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi (FCTC) yükümlülük ve rehberleri Avrupa genelinde uygulanmalıdır. Nihai amaç, tütün kullanımının aşamalı olarak sonlandırılması olmalıdır.

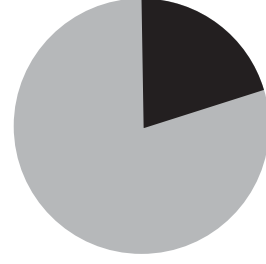
20. yy'da dünya genelinde yaklaşık 100 milyon kişinin tütünden dolayı öldüğü, bu sayının 21.yy'da 1 milyara yükseleceği tahmin edilmektedir.

Tütün dumanı bir çoğu toksik ve kanserojen olan 4.000'in üstünde kimyasal madde içermektedir.

Avrupa'da kadınların %24'ü ve erkeklerin de %32'sinin sigara içtiği tahmin edilmektedir.

Avrupa'daki tüm kanser ölümlerinin %20'sini akciğer kanserine bağlı ölümler oluşturur.

Dünya nüfusunun sadece %15'inin Avrupa'da yaşamasına rağmen, tütünle bağlantılı hastalıkların oluşturduğu yükün yaklaşık üçte biri Avrupa'da ortaya çıkmaktadır.

Tütünün toplam ekonomik yükü, ulusal zenginliği, gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) açısından %3,6 oranında azaltmaktadır.

Pasif içicilik

İkinci el içicilik veya çevresel tütün dumanı olarak da tanımlanan pasif içicilik, sigara içildikten sonra havada veya çevre nesnelere kalan toksik dumanların solunmasından kaynaklanır. Ayrıca, anneleri sigara içen doğmamış bebeklerin maruz kaldığı şekle de pasif içicilik denmektedir.

ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

- Üye Devletler, vergilendirme, reklam ve paketlemeyi de içeren, DSÖ- Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi (TKÇS)'nin yükümlülüklerini yerine getirmelidir.
- AB çapındaki parklar ve oyun alanları da dahil olmak üzere, tüm halka açık alanlarda sigara içilmesi yasaklanmalıdır.
- Çocukları korumak için, araçlarda sigara içilmesinin yasaklanması gibi ileri önlemlerin alınması gerekebilir.

Pasif içiciliğe maruziyetin güvenli sınırı bulunmamaktadır. Dahası bu tür maruziyet, Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı tarafından, A Sınıfı karsinojen olarak sınıflandırılır.

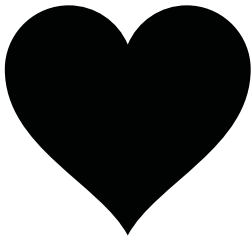
Dünyada her yıl sigara içmeyen 600.000'den fazla kişi, pasif içicilik nedeniyle hayatını kaybetmektedir.

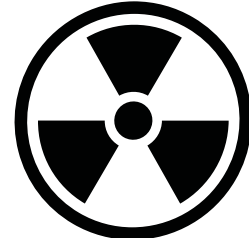
Pasif içicilikten kaynaklı hastalıklar nedeniyle yılda, 10,9 milyon işlev kaybına uyarlanmış yaşam yılı (DALY) kaybedilir.

Pasif içicilik, çocuklarda öksürük, hırıltı ve orta kulak problemleri gibi hastalıklara yol açabilir.

Pasif içicilik, erişkinlerde, akciğer kanseri, öksürük, hırıltı ve koroner arter hastalığı ve inme gibi hastalıklara yol açabilir.

Tütün kullanımı sırasında ortaya çıkanyasalında 250'bi hastalıklara yol açabilir. hırıltı ve koroner açabilirler.ı karsinojen olarak sınıflandırılır. 250'den fazla kimyasal maddenin toksik ya da kanserojen olduğu bildirilmiştir.

Dış ortam hava kirliliği

“Hava kirliliği” havada asılı olan zararlı parçacıkları veya solunan atmosferde bulunan gazları ifade etmektedir. Parçacıklar, ozon, nitrojen oksit, uçucu organik bileşikler ve karbon monoksiti içeren bir karışımdır. Karışım, yere, sezona ve alanda bulunan kirlilik kaynaklarına göre değişiklikler gösterebilir.

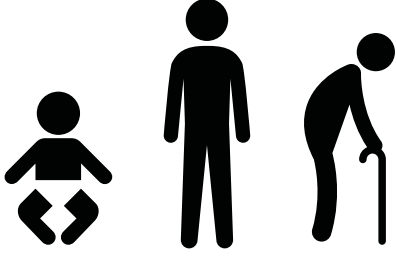
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

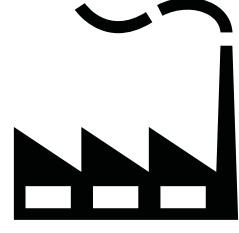
ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

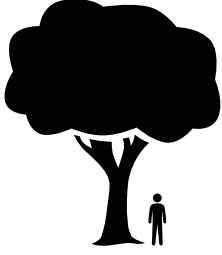
- Trafiğin yoğun olduğu bir yol kenarında yaşamak, çocukta astım gelişimini artırır ve bu sebeple, şehir planlaması yapılırken, evlerin ve okulların trafiğe yakınlığını göz önünde tutmalıdır.
- Güncel veriler, Avrupa'daki hava kirliliğinin bir an önce ele alınması gerektiğini göstermektedir.
- AB, dış ortam için Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği kalite rehberlerini, dış ortam hava kirliliği için limit değerleri yeniden düzenleyerek uygulamalıdır.
- Tüm Avrupa ülkeleri tüm sektörlerden – endüstriyel, taşıma ve enerji- kaynaklanan kirliliğin azaltılması için yapılan gayretleri pekiştirmek için DSÖ Parma Bildirgesi'ni desteklemelidir.
- AB Üye Devletleri, hava kalitesini, taşıma, endüstriyel ve enerji politikalarının ayrılmaz bir parçası haline getirmek zorundadır ve kirlilik kaynağıyla mücadele için doğru düzeyde ulusal, bölgesel ve yerel yönetim sağlanmalıdır.
- Üye Devletler ayrıca, sınırı geçen kirlilikler konusunda işbirliklerini geliştirmelidirler.

Hava kirliliği, doğmamış bebekten en yaşlı kişiye kadar, nüfusun tamamını etkilemektedir.

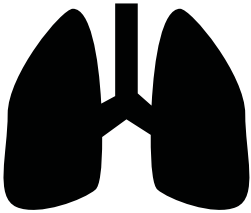
Avrupa nüfusunun büyük bir oranı, sağlıksız hava sahasına sahip alanlarda yaşamaktadır.

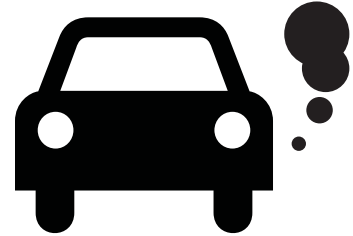
Çocukluk astımı üzerine yapılan çalışmalar , temiz havanın faydasına geçmişte gereken önem verilmediğini göstermiştir.

Hava kirliliğinin gün içindeki değişimi, solunumla ilgili semptomların azalıp çoğalmasına neden olabilir.

Uzun dönemde, hava kirliliği beklenen yaşam süresini kısaltabilir, akciğer gelişimini etkileyebilir, astımı arttırabilir ve diğer akciğer ve kalp hastalıklarına yol açabilir.

Avrupa'daki hava kirliliği düzeylerini azaltmak için acil eylem gereklidir.

İç ortam hava kirliliği

İç ortam hava kirliliği, evlerde, okullarda, taşıma araçlarında ve metrolarda bulunan belli maddelere maruz kalmayı tanımlayan bir ifadedir. İç ortam havasında, 900'den fazla değişik bileşik algılanmıştır ve bazı kirletici maddeler, binaların içinde, binaların dışında olduğundan 2 - 5 kat daha konsantr olarak bulunabilmektedirler.

ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

- Öncelikle açık alandaki hava kirliliği azaltılmalıdır – ancak bundan sonra, uygun havalandırma iç ortam hava kirliliğinin azaltılmasında rol oynayabilir.
- İnşaat malzemelerinin standartları, iç ortam hava kalitesinin bozulmasını engellemek için sıkılaştırılmalıdır.
- Sağlık eşitsizliklerinin azaltmaya yönelik politikalar, sağlık alanında yararların elde edilmesi için gereklidir.
- Isınma ya da küf/neme bağlı standart altı konaklama riski taşıyanlara daha iyi konutların sağlanması, bir çokları için durumu iyileştirecektir.
- Mesleki solunum hastalıklarının nedeni, iç ortam hava kirleticileridir; bu nedenle, modern çağda çalışanların karşı karşıya kaldıkları riskler vurgulanmalı ve ele alınmalıdır.

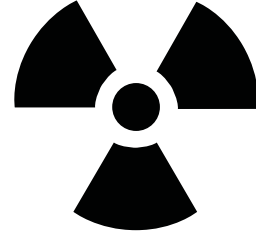
İç ortam hava kirliliği, hastalıklar için 8. en önemli risk faktörüdür ve tüm hastalıkların dünyadaki yükünün yaklaşık %2.7'sinden sorumludur.

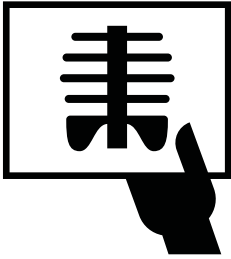
Yılda 1,5-2 milyon arası ölüm iç ortam hava kirliliği ile bağlantılı olabilir.

Dünya nüfusunun yaklaşık %50'si (yaklaşık 3 milyar kişi), açık ateş ve odun yakan ocaklardan kaynaklanan iç ortam hava kirliliğine maruz kalmaktadır.

ABD'de, sigara içmeyenlerde görülen akciğer kanseri vakalarının 2.100 ila 2.900'ü radon maruziyetine bağlıdır.

Radon, akciğer kanserine neden olan ikinci büyük risk faktörüdür.

Nem ve küf, astım ilişkili problem riskini %30-50 arttırmaktadır.

Mesleksel risk faktörleri

'Mesleksel risk faktörleri', çalışma alanında çeşitli parçacıklar, gazlar, buhar veya duman içinde solunan sağlığa zararlı etkileri olan maddeleri tanımlamada kullanılır. Bu değişik faktörlere genel olarak 'etkenler' denir.

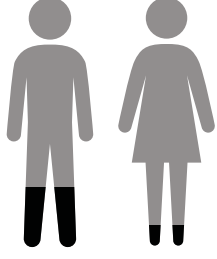
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

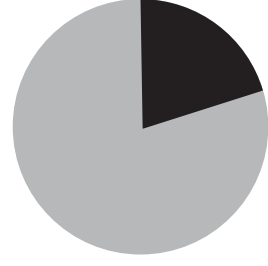
ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

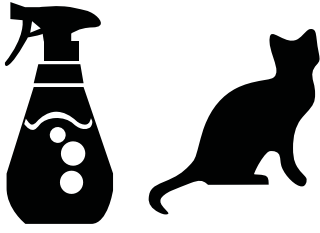
- Ajanların hangi seviyelerinin allerjiye ve dahası, mesleki hastalıklara neden olduğu, çalışma alanları sınırlamalarında göz önünde tutulmalıdır.
- Doktorlar, uygun maruziyet öyküsü almaları konusunda eğitilmelidirler.
- Yeni etkenler tanımlandıkça, hızla düzenlenmelidir.

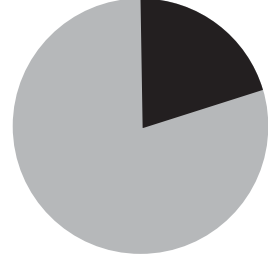
İşyerinde parçacık, gaz, buhar ve dumana maruziyet, erkeklerde görülen tüm solunum sistemi kanserlerinin %15'ini, kadınlarda ise %5'ini oluşturur.

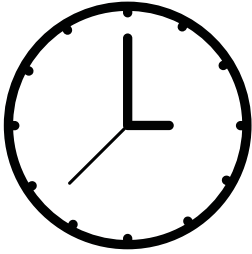
Tüm astım vakalarının %15-20'i meslekle bağlantılıdır.

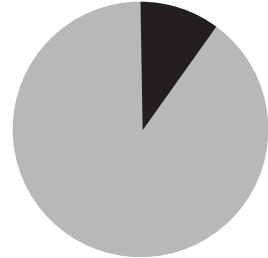
Mesleki astıma neden olan 350-400 farklı ajan bilinmektedir.

Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) vakalarının %15-20'si mesleki maruziyetle ilişkilidir.

Mezoteliyoma semptomlarının ortaya çıkışı 50 yılı bulabilir.

Tüm interstitial akciğer vakalarının %10'u mesleki maruziyetle ilişkilidir.

Solunum yolları hastalıkları için erken dönem risk faktörleri

Bir insanın hayatında, erken zamanda gelişen ve ve hayatının ileriki dönemlerini etkileyecek akciğer sorunlarına yol açacak pekçok faktör vardır. Bunlar arasında anne sütü ile beslenmemek, kilo alımı , annenin hamilelik esnasında parasetamol kullanmış olması, doğum esnasında meydana gelen komplikasyonlar ve iç mekan ve dış mekan hava kalitesi yer almaktadır.

ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

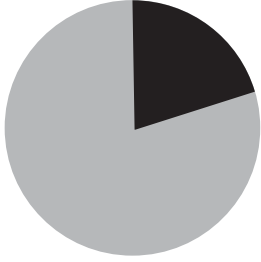
- Kadınlar, hamilelikte sigara içmenin zararları konusunda eğitilmelidirler.
- Günümüzün ve geleceğin ebeveynleri, sigara kullanımının bebekler üzerindeki olumsuz etkileri konusunda eğitilmelidirler.
- Prematüre bebeklerin yaşama oranı artıkça- tedavi gereken bebeklerin insidansı da artar- preterm bebeklerin bakımının iyileştirilmesi için daha fazla özen gösterilmesi gerekmektedir.

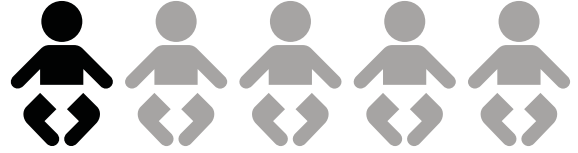
2 yaş altındaki çocuklarda akciğer hastalığı riski, eğer anne sigara içiyorsa, %70 oranında artmaktadır.

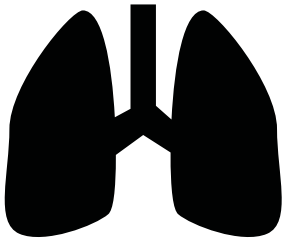
Bir enfeksiyon nedeniyle hırıltılı solunum gelişen çocukların %30-50'inde ileride astım gelişir.

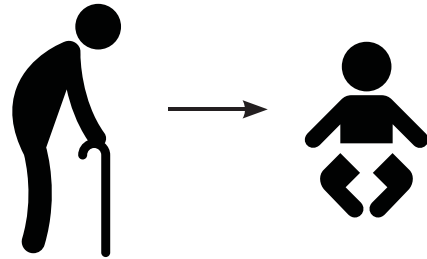
Çocukluk astımı vakalarının %20'sinden ebeveynlerin sigara kullanımı sorumludur.

Hamilelikleri boyunca sigara kullanan annelerin bebeklerinin %20'si, yaşamlarının ilk 5 yılında bronşit sebebiyle hastaneye yatırılırken annesi gebelik sırasında sigara içmeyenlerde bu oran %15'tir.

Yeni doğan ölümlerinin %15-20'si anormal akciğer gelişimiyle ilişkilidir.

Büyük anne ve babaların akciğer sağlıkları- sigara içsinler ya da içmesinler- torunlarının akciğer sağlıkları üzerinde genetik etkiye sahiptir.

Diyet ve beslenme

Pek çok solunum hastalığı , sigara içme, hava kirliliği ve diyet gibi genetik ve çevresel faktörlerin etkileşiminden kaynaklanmaktadır. Diyet ve beslenmenin, akciğer rahatsızlıklarının ortaya çıkmasında ve gelişmesinde bir rol oynadığı konusunda artan kanıtlar mevcuttur.

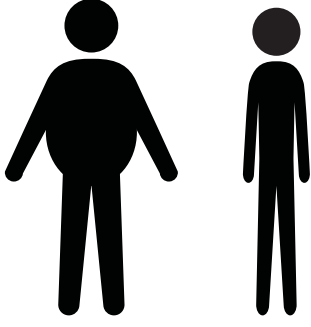
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

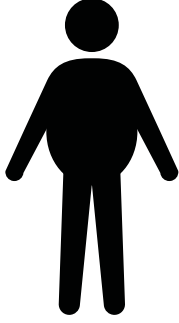
- Greater public awareness is needed
Diyetin akciğerin durumu üzerine etkilerini incelemek için daha fazla araştırma yapılmalıdır.
- Halkın diyetin akciğerin durumu üzerine etkisi hakkında daha bilinçli olması gerekmektedir.
- Sağlık otoriteleri, beslenme durumu taraması yapılmasını, aşırı ve az kilolu olanların bunu bilmesini sağlamalıdır.
- Meyve, sebze, antioksidan, flavonoid, balık ve omega-3 yağ asitlerinin tüketiminin arttırılması, daha iyi akciğer fonksiyonlarıyla ilişkilidir ve tüketimi özendirilmelidir.

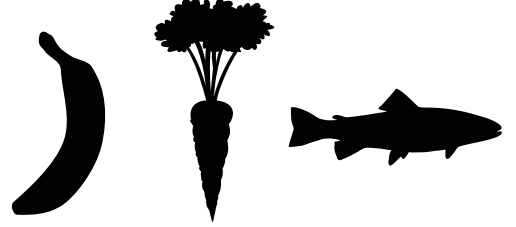
Obez ya da düşük kilolu olmak, akciğer sağlığı için zararlı sonuçlar doğurabilir.

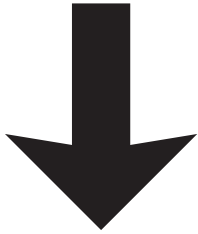
Fazlaca işlenmiş gıdaların yüksek miktarda tüketimi, akciğer fonksiyonundaki azalmayı hızlandırabilir.

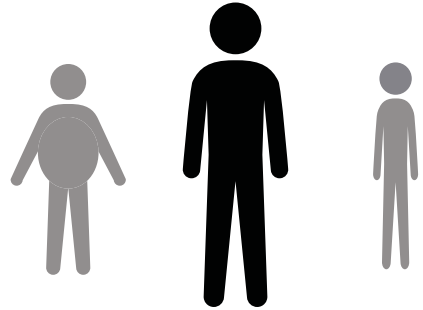
Tıkayıcı uyku apnesi ne sahip kişilerin %60-90'ı obezdir.

Meyve, sebze ve balığın fazla tüketimi önerilmektedir.

Diyetteki trans-yağ ve omega-6 yağ asitlerinin miktarı sınırlandırılmalıdır.

İdeal vücut ağırlığı, vücut kitle indeksi (BMI) 21-30 arasında olacak şekilde sabit tutulmalıdır.

Genetik duyarlılık

Bazı insanlar, ailelerinde aldıkları genler sebebi ile akciğer hastalığı geliştirmeye daha yatkın olabilirler. Genler, her canlı organizmanın özelliklerini belirleyen kısa DNA bölümleridir.

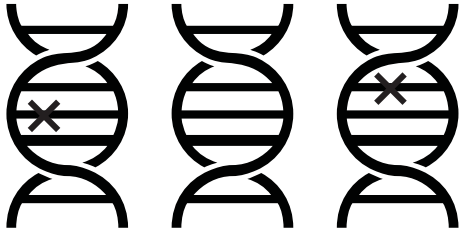
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

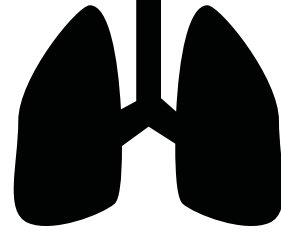
ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

- Akciğer sağlığı için yapılan genetik testler, gelecekte, erken tanı, hastalığa yakalanma riski ve tedaviye yanıtın öngörülmesini de içeren bir çok farklı alana odaklanmalıdır.
- Genetik araştırmalar geliştikçe, akciğer hastalıklarının tedavisi ya da iyileştirilmesine yardımcı olacak yeni ilaçlar için hedeflerin belirlenmesi odak olmalıdır.
- Horizon 2020 gibi AB fon programları, bu alandaki araştırmaları kapsamalıdır.

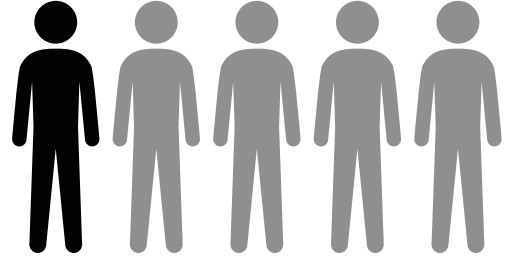
İnsan DNA dizisi, bireyler arasında %99 özdeş olduğu halde, bir insanın genetik yapısında yine de 10 milyondan fazla varyasyon bulunmaktadır.

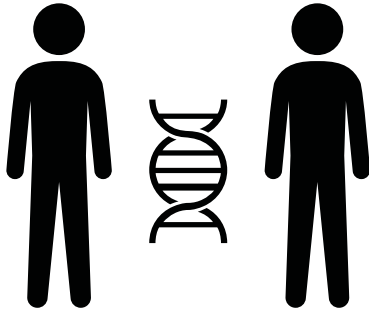
Bir çok gen akciğer fonksiyonu ve gelişimi ile ilişkilendirilmiştir.

Tek bir gen (CFTR) üzerindeki 1.000'den fazla farklı mutasyonun kistik fibroza neden olduğu tanımlanmıştır.

Sigara içenlerin sadece yaklaşık %20'sinde KOAH gelişmesi, bu hastalığın ortaya çıkışında genetik risk faktörlerinin rol oynadığını düşündürmektedir.

Astımlı ve KOAH'lı kişilerde birçok yatkınlık genlerinin ortak olduğu düşünülmektedir.

Bir grup genin, gün içinde içilen sigara sayısı ile ölçülen nikotin bağımlılığı ile ilişkili olduğu bulunmuştur.

akciğer

akciğer hastalıkları

Basistatik

Yetişkin astımı

Astım, insanları her yaşta etkileyebilen sık görülen kronik bir hastalıktır. Hava yollarında iltihaba neden olur. Erişkin astımı, ya yetişkinlikte de süren çocukluk astımına veya çocuklukta ortaya çıkıp, sonra kaybolup yetişkinlikte geri dönen veya doğrudan yetişkinlikte ortaya çıkan astıma verilen isimdir.

Erişkin astımı, genellikle alerjiler ile bağlantılıdır ve saman nezlesi gibi başka alerjik koşullar ile birlikte ortaya çıkar. Kadınlarda daha sıktır.

ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

- Astımın önlenmesi için, acil olarak nedenlerinin anlaşılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Yetişkin astımının gelişiminin engellenmesi için, çalışma alanlarındaki maruziyetin daha iyi kontrol edilmesi gerekmektedir.
- Toplum çapında astım kontrolünün iyileştirilmesi ve sonucunda uzun-sürekli hastalıklar, ölümlerin ve maliyetlerin azaltılması için daha fazla odaklanılmış ulusal programlara ihtiyaç vardır.
- Gelecekte kişiye özel tedavilerin yapılabilmesi için, ağır astımın daha iyi anlaşılması amacıyla daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

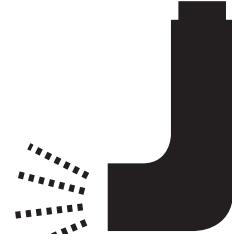
Avrupa'da 45 yaş altında yaklaşık 10 milyon kişi astım hastasıdır.

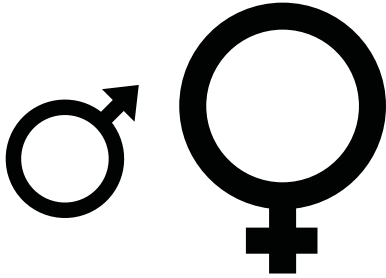
Birleşik Krallık ve İrlanda Avrupa'daki ve Dünya'daki en yüksek oranlarına sahip ülkelerdendir.

Yetişkin astımlıların yaklaşık %10 u tedavi zorluğu yaşanan ağır astıma sahiptir.

Astım ilaçlarının kullanımdaki artışına rağmen, Avrupa'daki astım kontrolü görece zayıf kalmaktadır.

Yetişkin astımı, kadınlarda daha yaygındır.

Finlandiya ve Fransa gibi bazı ülkelerde, devletin sağlıkla ilgilenen birimlerinin eylemlerine bağlı olarak, astım kontrolünde önemli ilerlemeler kaydetmişlerdir.

Çocukluk astımı

Astım, hava yollarında iltihaba yol açan bir hastalıktır. Çocuklarda en sık görülen kronik hastalıktır. Astım hayatın her hangi bir zamanında başlayabilir ancak genellikle çocuklukta başlar.

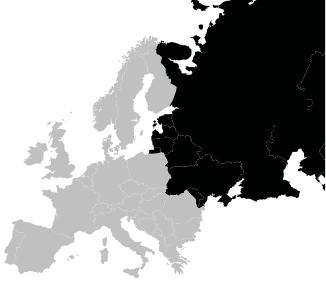
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

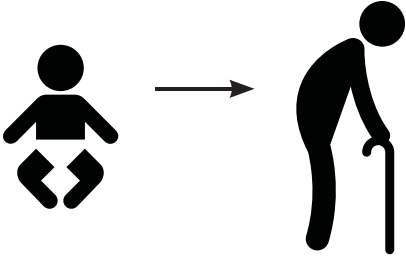
- Okullarda, alerjik astımlı çocukların maruziyetini azaltmak için gerekli önlemler alınmalıdır.
- Okullarda, özellikle beden eğitim derslerinde, egzersizle tetiklenen astımın üstesinden gelmeye daha fazla önem verilmelidir.
- Astımın genetik ve çevresel nedenleri hakkında daha fazla veriye ihtiyaç vardır.

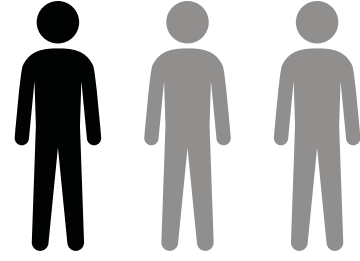
Doğu Avrupa'da astım prevalansında artış beklenmektedir.

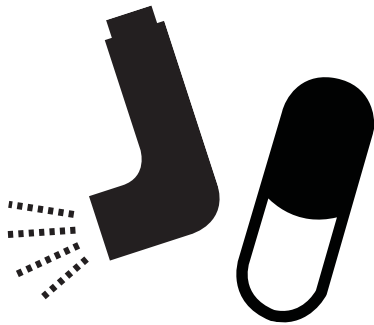
Britanyadaki astımlı çocuğu olan ebeveynlerden %13'ü, çocuklarına bakabilmek için işlerini bıraktıklarını rapor etmişlerdir.

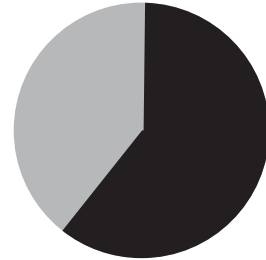
Astım, tipik olarak diğer kronik hastalıklara nazaran hayatta daha erken dönemlerinde başlar hastalara, onlara bakan kişilere ve topluma hayat boyu süren külfet yükler.

Yaklaşık olarak toplumun üçte birinde, 5 ila 80 yaş arasındaki bir zamanda çoğu kez 20 yaşından önce, astım gelişecektir.

Daha etkili ilaçların geliştirilmesi, astımdan dolayı hastaneye yatışları azaltacaktır.

Okul çocuklarındaki astım ataklarının %65'i, rinovirüs enfeksiyonlarından kaynaklanmaktadır.

KOAH

Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH), akciğerlerde iltihaba, dokuda hasara neden olan ve hava yollarını daraltarak, soluk alıp vermeyi güçleştiren kronik bir hastalıktır.

Çok değişik tipleri vardır ancak bu değişikliklere nelerin sebep olduğu ve hastalığın değişik tiplerinin nasıl tedavi edileceği konusunda bilgi azdır.

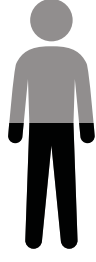
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

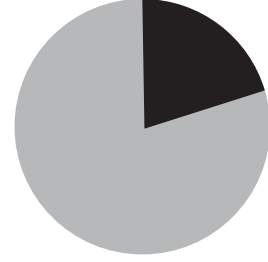
ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

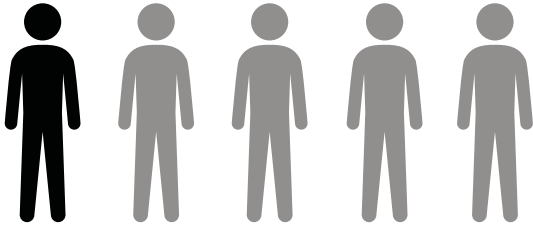
- Avrupa çapında daha yüksek standartlara erişebilmek için, koruma, eğitim, ilaç tedavisi ve bakım hakkında daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.
- KOAH için daha etkili yönetim teknikleri için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.
- Durumun ilerlemesini yavaşlatmak için yeni terapilerin bulunmasına ihtiyaç vardır.
- Daha etkili sigara bırakma stratejileri pozitif etki yaratacaktır.
- Avrupa'daki Devletler, sanayi ve kamu, KOAH'tan kaynaklı yüklerden daha fazla haberdar olmalıdır.
- KOAH'ın çeşitleri ve Avrupa toplumlarına ekonomik yükleri hakkında daha fazla araştırma yapılmalıdır.
- KOAH insidansı hakkında güvenilir veri yetersizliği bulunmaktadır. -Üye devletler raporlamalarını geliştirmelidirler.

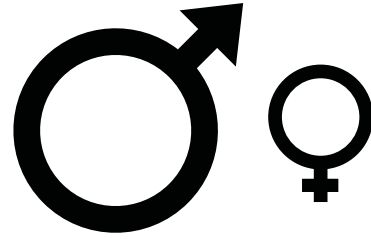
Hiç sigara içmeyenlerde KOAH görülme olasılığı %10 iken yaşam boyu sigara içenlerde %40-50'dir.

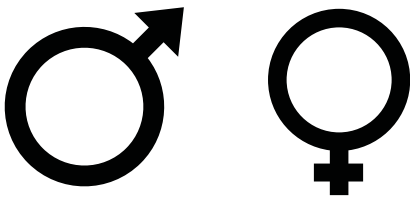
KOAH vakalarının %15-20'si işyerindeki toz, kimyasal, buhar ya da diğer hava kaynaklı kirleticilere maruziyete bağlı olarak gelişir.

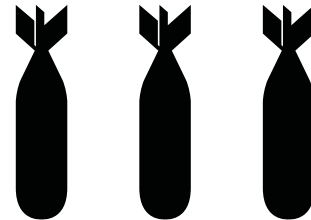
40 yaş üstündeki yetişkin nüfusta, orta ve şiddetli KOAH prevalansı %5-10 arasındayken, hafif şiddetlilerin dahil edilmesiyle bu oran %15-20'ye çıkmaktadır.

KOAH prevalansı erkeklerde kadınlardan daha yüksektir.

70 yaş üzerindeki insanlarda, orta ve şiddetli KOAH prevalansı erkeklerde %20 iken, kadınlarda bu oran %15'tir.

Her yıl Avrupa'da 300.000 ölüm KOAH'tan kaynaklanmaktadır—Bu Hiroşima'daki bombaların 3 tanesine eşittir.

Akciğer kanseri

Akciğer kanseri, trakea (soluk borusu), bronşlar (hava yolu) veya akciğer hava keselerinin (alveol) kanseridir. Akciğer kanseri, 20. yüzyılın başlarında çok nadir görülen bir hastalıktı, ancak tütün dumanına ve hastalığın diğer tetikleyicilerine maruziyet arttıkça, 20. ve 21. yüzyıllarda salgın bir hastalık haline geldi.

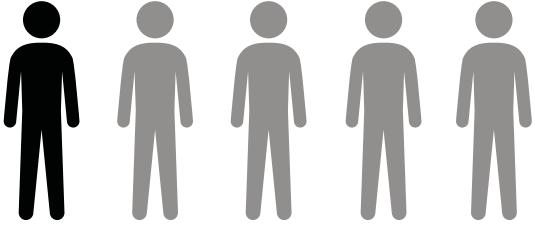
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

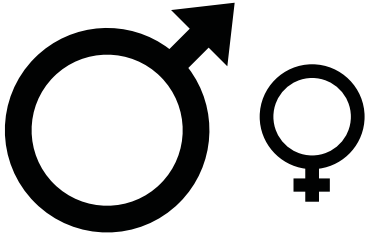
- Sigara kullanımı akciğer kanserinin başta gelen nedeni olduğundan dolayı, sigara içiminin engellenmesi ve içmenin bırakılması gibi tütün kontrol tedbirleri, akciğer kanserinin insidansını azaltan en etkili metodlardır.
- Pasif içicilik etkilerini azaltmak için, kamu alanlarında sigara içme yasaklarının konulması gereklidir.
- Akciğer kanserinin gelişiminin engellenmesi için dünya çapında asbest kullanımının acilen yasaklanması gerekmektedir.
- Akciğer kanserinin hangi aşamada olduğunun anlaşılmasını sağlayan yeni tekniklerin geliştirilmesi, hastaneye yatışların azaltılması ve uygulanacak tedaviye karar vermeyi hızlandırması bakımından gereklidir.
- Akciğer kanserinde erken teşhis sağlayan belirteçlerinin belirlenmesi ve radyoterapi tekniklerinin geliştirilmesi için daha fazla araştırma gerekmektedir.
- Akciğer kanserine yakalanma riskinin yüksek olduğu düşünülen kişilerin taranması, hastalığın tedavi edilebileceği erken dönemde tesbit edilmesini sağlayabilir.
- İyi organize edilmiş ve güvenilir bir akciğer kanseri veritabanı, eğilimlerin belirlenmesine ve farklı ülkeler arasında sağlık farklılıklarının halk sağlığı düzeyinde araştırılmasına imkan sağlaması açısından gereklidir.
- Hiç sigara içmemiş insanlarda, akciğer kanseri gelişmesi hakkındaki bilgilerin artırılması gerekmektedir.

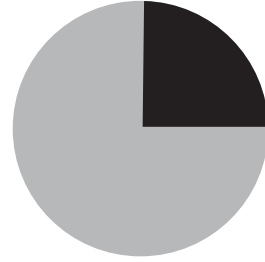
Akciğer kanseri Avrupa'da en fazla ölüme neden olan kanser türüdür ve tüm kanser ölümlerinin yaklaşık %20'sine tekabül eder.

Tütün kullanımı, akciğer kanseri vakalarının %80'den fazlasından sorumludur.

Erkekler, kadınlara nazaran daha sık yakalanırlar.

Akciğer kanseri vakalarının dörtte birinden fazlası 60 yaş altında ortaya çıkar.

8 hastadan 7'si, ilk teşhisten 5 yıl sonra ölmektedir.

Akciğer kanseri, 2008 yılında yapılan araştırmaya göre dünya çapında 1,38 milyonla, kanserden ölümlerin en başta gelen nedenidir.

Mesleki akciğer hastalıkları

Mesleki veya iş ile bağlantılı akciğer sorunları, kişinin işyerinde maruz kaldığı maddeler ile ortaya çıkan veya kötüleşen sorunlardır.

Bu hastalıkların etkisi , genellikle rapor edilmeme sebebi ile gereğinden az olarak değerlendirilmektedir. Örneğin, mesleki hastalıklar, artık o işte çalışmayan ancak o işte çalışmış olması sebebi ile hastalığın geliştiği kişilerde yaşlılıkta ortaya çıkmaktadır.

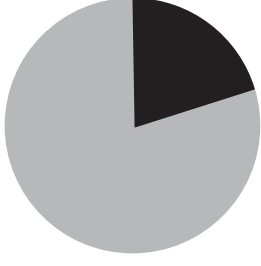
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

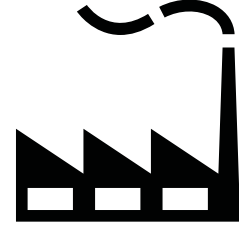
ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

- Maruziyet standartları Avrupa çapında sağlık odaklı ve tek tip olmalı ve çalışan nüfusun maruziyeti kabul edilebilir seviyelere çekilmelidir.
- İş ve sağlık otoriteleri, silikoz ve madenlerde çalışmadan kaynaklı akciğer vakalarının insidansını düşürmek için, gerçekçi hedefler amaçlamalıdır.
- Yasa yapıcılar, nano-malzemelerini kullanımını ve bu malzemelerin sağlığı nasıl etkilediklerini incelemelidirler.
- Avrupa'daki mesleki karsinogenik maruziyetleri tespit etme ve azaltmaya yönelik gayretler devam etmelidir.
- Avrupa devletleri mesleki hastalıkları, yük ve masraflar açısından kesin veri sağlaması amacıyla kaydetmelidir.

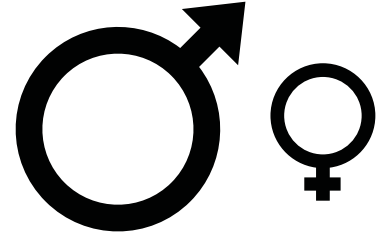
Tüm astım vakalarının %15'e kadar olan kısmı mesleki faktörlere bağlıdır.

KOAH vakalarının %15-20'si iş yerindeki faktörlere bağlıdır.

İsveç ve Finlandiya'da yapılan araştırmalar 10 çiftçiden birinde toz kaynaklı akut inhalasyon hasarı olduğunu göstermiştir.

Erkeklerdeki akciğer kanseri vakalarının %15'i ve kadınlardaki akciğer kanseri vakalarının %5'inin mesleki maruziyetten kaynaklandığı düşünülmektedir.

Mesleki astımın bedeli yüksektir, ancak bu bedel işverenden çok, devlet, sağlık sigortası ya da işçinin kendisi tarafından karşılanmaktadır.

Avrupa'da 2000 yılı için, meslek kaynaklı toz ve dumana maruziyete bağlı, 39,000 üzerinde ölüm hesaplanmıştır.

Çocuklarda akciğer

Araştırmalar, akciğer sorunlarının, çocukların birinci basamak hekimine gitme nedenlerinin dörtte birini oluşturduğunu göstermiştir. Çocukları etkileyen iki ana hastalık; astım ve kistik fibrosis'tir. Çocuklarda görülen diğer temel akciğer sorunları, erken doğum ile ilgili olarak bronşiyolit, bronkopulmoner displazi (BPD); zatürree, tüberküloz (TB), doğumda var olan akciğer sorunları (doğumsal akciğer sorunları) ve boğmaca.

ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

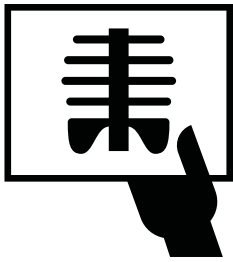
- BDP'li bebeklerin bakımına özellikle merkez ve Doğu Avrupa'da daha fazla önem verilmelidir.
- Ülkeler arasında pnömoniden kaynaklı ölümlerde görülen farklılıkların nedenlerinin belirlenmesi, daha etkin müdahale programlarının oluşturulması açısından önemlidir.
- Güvenilir tanının sağlanması için, çocuklarda tüberkülozun tespiti için daha iyi tanı testleri geliştirilmelidir.
- Avrupa çapında, çok ilaca dirençli TB ve ilaca olağanüstü dirençli TB sıklığı hakkında daha çok veriye ihtiyaç duyulmaktadır.
- Boğmaca için yaşam boyu koruma sağlayan aşuların geliştirilmesine acil ihtiyaç duyulmaktadır.

Çocuklarda görülen akciğer problemleri, pratisyen hekimlere yapılan pediatrik başvuruların dörtte birini oluşturmaktadır.

Premature bebekler gelişmemiş akciğerlere sahiptirler ve gebeliğin 23. haftasında doğan bebeklerin %73'ü gibi büyük bir oranında bronkopulmoner displaziye (BPD) gelişmektedir.

Gelişmiş ülkelerdeki 5 yaş altı çocuklarda her yıl 151 milyon yeni pnömöni olgusu görülmektedir.

2010 yılında Avrupa'da görülen çocukluk çağı tüberkülozu vakalarının toplam sayısı 11.000 idi.

TB-Tüberküloz

Tüberküloz (TB), Mycobacterium tuberculosis isimli bir bakterinin sebep olduğu bir hastalıktır. TB vakaları son yıllarda özellikle ekonomisi iyi olan ülkelerde, azalmış olsa da, özellikle düşük ve orta gelir seviyesindeki ülkelerde genel olarak kullanılan ilaçlara yanıt vermeyen son zamanlarda dikkati çeken bakteriyel zincirler nedeni ile hala önemli bir halk sağlığı sorunudur.

ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

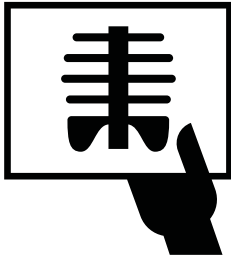
- Tanı yöntemlerinde anlamlı gelişmeler olmasına rağmen bunların yaygın biçimde benimsenmesinin önünde hala lojistik ve ekonomik engeller bulunmaktadır.
- Yüksek TB oranları görülen ülkeler, ilaç direnci olmayan TB ve MDR-TB'li çok sayıda insanın yönetimi için, kesin tanı yöntemleri ve stratejileri geliştirmeli ve bunları sürdürmelidir.
- Durumun Avrupa'da ve dünya çapında kontrol altına alınması için aşılar ve ilaçlardaki anlamlı gelişmelere ihtiyaç duyulmaktadır.
- Yeni tedavilerin ve ilaçların başarısının öngörülmesine için, hastalığın belirteçlerinin saptanması için daha fazla araştırma gerekmektedir.
- Göçmenlerin tedavilerinin yönetiminde daha iyi sınır ötesi işbirliğine acilen gerekmektedir.

HIV+

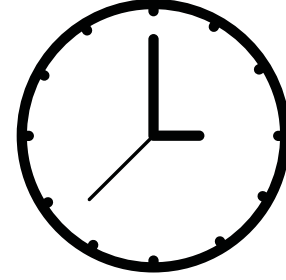
Dünya Sağlık Örgütü'nün tahminlerine göre 2011 yılında 1,0-1,2 milyonu HIV pozitif olan 8,7 milyon yeni TB olgusu gelişmiştir.

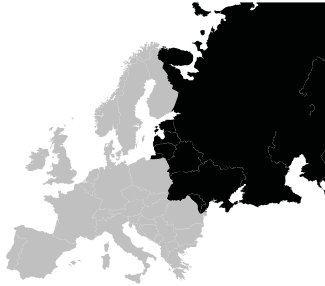
2011 yılında TB'den ölen toplam hasta sayısı 1,4 milyon olarak hesaplanmıştır.

Avrupa'da her yıl 400.000'den fazla yeni TB olgusuna tanı konmaktadır ve 40.000'den fazla kişi de bu hastalıktan ölmektedir.

Tedavi edilmemiş TB'li kişilerin çoğu, ilk semptomların gelişiminden sonra 1,5 yıl içinde yaşamlarını kaybetmektedir.

TB, eski Sovyet Birliği devletlerinde özellikle sorun arz etmektedir çünkü bu ülkelerde çok ilaca dirençli TB'un (MDR-TB) prevalansı çok yüksektir.

TB tedavisi karmaşıktır ve en az 4 ilacın kullanımıyla aylar sürer.

Kistik fibrosis

Kistik fibrosis (KF), her ırktan insanları etkilese de beyaz çocuklarda ve genç erişkinlerde sıkça görülen kalıtsal bir hastalıktır. Önceleri akciğerler ve sindirim sistemi ile ilgili bir hastalık olduğu düşünülse de artık, vücudun pek çok organını etkilediği bilinmektedir.

ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

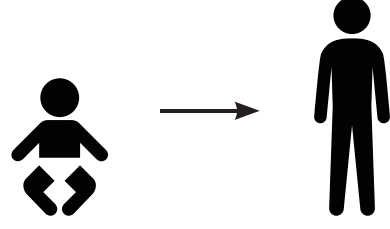
ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

- Tüm Avrupa ülkelerinde KF'li yetişkinler için özel servislerin kurulduğundan ve bu servislerin pediatri kliniklerindeki bakım standartlarında hizmet verdiklerinden emin olunmalıdır.
- En iyi bakım için, özel bir KF kliniği kaçınılmazdır.
- KF erken, tercihen yenidoğan taramasıyla birlikte teşhis edilmelidir.
- Akciğer nakli için artan bir talep olacağı için bu talebi karşılamak üzere organ bağışının özendirilmesi gerekmektedir.
- Eskiden tedavi sadece KF semptomlarına yönelik yapılmaktaydı. Temel hasarı düzelten ilk tedavi tek bir spesifik gen varyantından kaynaklı KF'da kullanılmak üzere geliştirilmiştir (Kalydeco™ (Ivacaftor, VX-770)).
- Daha iyi hedeflenmiş tedaviler için, hastaların genotiplerinin belirlenmesi gerekmektedir.

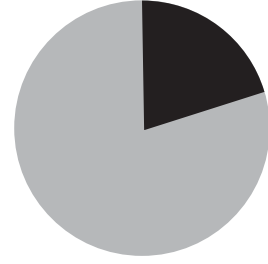
KF kalıtsal (genetik) bir durumdur; hatalı genin çok çeşitli varyantı belirlenmiştir ve hastalığın ciddiyeti, varyasyona bağlıdır.

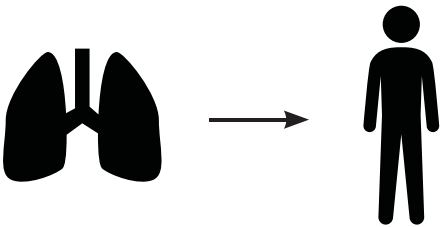
Gelişen tıbbi tedavilerle birlikte, KF çocukluk hastalığı olmaktan çıkıp, yetişkin hastalığı haline gelmektedir. Bugün, KF hastalarının %42'si 18 yaş üzeri, %5'i 40 yaşın üzerindedir ve bazı ülkelerde KF hastalarının yarısından.

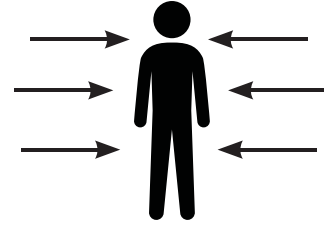
Yenidoğan taramaları, prevalansın azalmasına yardımcı olmaktadır, çünkü ebeveynler böylece daha iyi karar verebilmektedirler.

Hastaların %15'i bir yılda en az bir kere hastaneye yatırılmaktadır.

KF hastalarının %0,6'sına her yıl organ nakli yapılmaktadır, ancak bu sayı giderek artmaktadır; çoğu nakil merkezinde, KF artık, akciğer naklinin en yaygın sebebidir.

KF en büyük darbeyi akciğerlere yapıyor olsa da, vücudun diğer sistemleri de etkilenir ve solunumla ilgili olmayan komplikasyonlar, ömür beklentisi arttıkça daha çok öne çıkmaktadır.

Uykuda solunum bozukluğu

Uykuda solunum bozukluğu ifadesi, uyku esnasında anormal solunuma yol açan bir dizi bozukluğu tanımlamada kullanılır. En sık görüleni uyku apnesidir. Apne, geçici süre ile solunum durması demektir. Başka apne tipleri olsa da, 'uyku apnesi' dendiğinde, bu genellikle kişinin boğazında, hava yollarının geçici olarak tıkanması sebebi ile kısa süreli nefes alamaması demek olan obstrüktif uyku apnesi sendromu (OSAS) anlaşılır.

ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

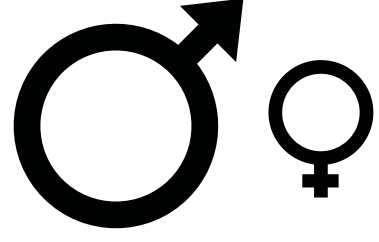
ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

- Durum ve tedavi edilmezse ortaya çıkacak sonuçları hakkında daha fazla bilince sahip olunmalıdır.
- Ulusal sağlık ve trafik müdürlükleri, bundan etkilenen kişilerde ve kamuda yarattığı riski azaltmak üzere, OSAS'tan kaynaklı uykululuk durumunun araç kullanımı üzerine olan etkilerinin farkında olmalıdır.
- Durumun teşhisi için tetkikleri kolaylaştırmak adına daha fazla çaba gösterilmelidir.
- Avrupa'da değerlendirme ve tedavi için gerekli bekleme süreleri ciddi bir sorun olduğu için, uyku apnesinin tedavisi için var olan tesisler artırılmalıdır.
- Terapinin etkinliğinin artırılması için farklı kişi gruplarında hangi tedavinin en iyi olduğunun daha fazla anlaşılmasına ihtiyaç vardır.

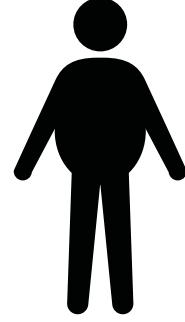
Tıkalıcı uyku apnesi sendromu (OSAS), yaygın, tedavi edilebilen ancak yeterince teşhis edilemeyen bir sendromdur.

Gelişmiş ülkelerde, orta yaşlı erkeklerin %3-7'sini ve kadınların %2-5'ini etkilediği bildirilmiştir.

Tedavi edilmemiş OSAS'a sahip kişilerde araç kullanırken kaza riski 1,2-2 kat fazladır.

OSAS'lı bireylerin %60-90'ında orta veya şiddetli obezite bulunmuştur.

Tanı koyulmadan önceki sağlık masraflarında OSAS, genel nüfusa göre %50 ila %100 daha fazla kişi başı sağlık hizmeti masrafı ile ilişkilidir.

Sigara ve alkol kullanımı ile horlama ve uyku apnesinde yüksek prevalans arasında ilişki bulunmuştur.

Akut alt solunum enfeksiyonları

Akut alt solunum enfeksiyonları kapsamında zatürre (akciğerin ya da hava kesececiklerinin enfeksiyonu) ve ayrıca akut bronşit ve bronşiyolit, grip ve boğmaca gibi hava yollarını etkileyen enfeksiyonlar yer alır. Bunlar, dünyada, çocuklarda ve yetişkinlerde başta gelen hastalık ve ölüm sebepleridir. Alt solunum enfeksiyonlarına gereğinden daha az önem verilmektedir.

ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

- Akılcı ve sorumlu antibiyotik kullanımı, antibiyotiğe dirençli enfeksiyonları durdurmaya yardım etmekte hayati önem taşımaktadır.
- Daha büyük uluslararası işbirlikleri ile, akciğer enfeksiyonları ve virüsler için yeni ve daha etkili aşuların geliştirilmesi gerekmektedir.
- İlaça dirençli bakterilere karşı, yaratıcı stratejiler geliştirilmelidir.

Bronşiyolit, yaşamın ilk 12 ayında en sık hastaneye yatış nedenidir.

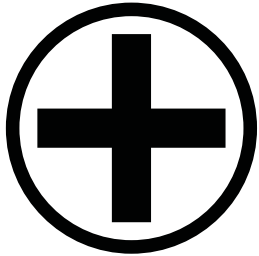
İnfluenza virüsleri her yıl dünya çapında nüfusun %20'ye ulaşan bölümünü etkileyebilir.

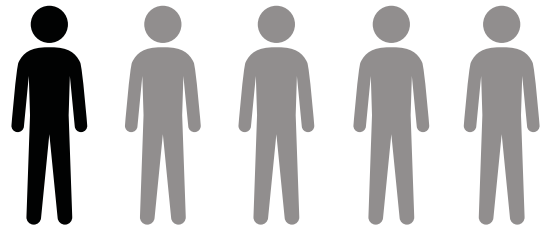
İnfluenza ile bağlantılı ölümlerin %90'ından fazlası yaşlı hastalarda görülmektedir.

Avrupa'da her yıl yaklaşık 16.500.000 akut bronşit vakası görülmektedir.

Çocuklardaki akut solunum yolu enfeksiyonları doktora başvuru ya da hastaneye yatışların hemen hemen %50'sini oluşturur.

Avrupa Birliği'nde (AB), her yıl yaklaşık 3.370.000 pnömoni tanısı konulmuş vaka beklenmektedir.

Akut solunum sıkıntısı sendromu (ARDS)

Akut solunum sıkıntısı sendromu (ARDS), akciğerlerin uygun şekilde çalışmadığı yaşamı tehdit eden bir hastalıktır. Hastalık veya büyük bir kaza gibi fiziksel bir yaralanma sonucunda damar duvarın hasarlanması ile oluşur. Bu, duvarın incelmesine, sıvı birikimine ve sonunda hava keselerinin kapanmasına ve ciğerlerin oksijen - karbon dioksit değişimi yapamamasına sebep olur.

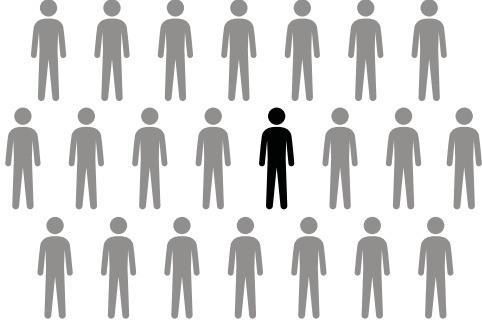
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

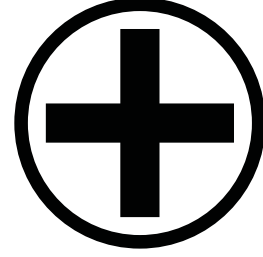
ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

- Tedavi amaçlı farmakolojik terapilerin geliştirilmesi için araştırmaların yapılması gerekmektedir.
- Akciğerlerin hasarlı bölgelerinin nasıl iyileştirileceği ve yenileneceğini araştıran stratejiler geliştirilmelidir.
- ARDS hastalarının tedavisi için ventilasyon teknikleriyle ilişkili olarak, gelişmeler araştırılmalıdır.
- Yeni teknikler ve tanıya yönelik araçlar hakkında ileri araştırmaların yapılması gerekmektedir.
- Yoğun bakım servislerindeki hemşireler, fizyoterapistler ve doktorlar arasındaki ortak çalışmanın ve standartların geliştirilmesi gerekmektedir.

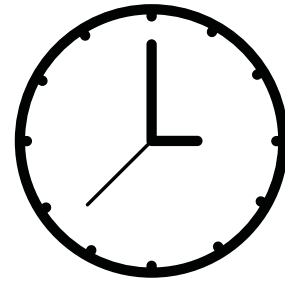
100.000 kişiden, buldukları konuma ve içinde buldukları durumun rapor edilme şekline göre 10-58 arası kişide ARDS geliştiği bildirilmiştir.

Kritik bakımdaki ARDS hastalarının sayısı, eğer hastalar 24 saatten fazla yoğun bakımda kalırlarsa %7,1'den %12,5'e yükselmektedir.

ARDS'li kişilerdeki ölüm oranı %27 ve %45 arasında değişmektedir.

Travma sonrası ARDS gelişen genç hastalar, büyük olasılıkla 6-12 ay sonra tamamen iyileşen grupturlar.

Bronşektazi

Bronşektazi, hava yollarının bazı bölümlerinin genişlemesini ("ektazi") anlamına gelir. Enfeksiyon sebebi ile hasarlanan kısımlarda ortaya çıkar. Mukusun etkin şekilde temizlenmesini engeller ve daha fazla enfeksiyon ve iltihap olasılığını arttırır. Daha küçük hava yolları, iltihap sebebi ile kalınlaşır ve daralır ve bu da nefes darlığına sebep olur.

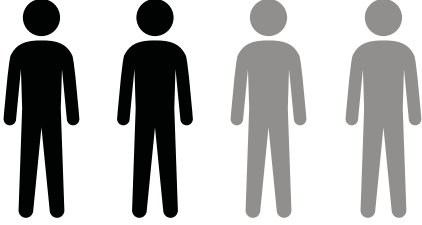
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

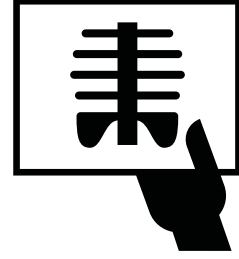
ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

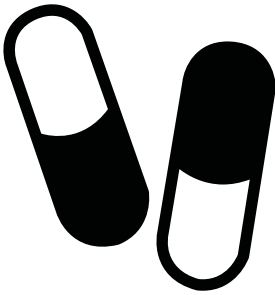
- Kistik fibroza bağlı gelişen tip dışındaki bronşektazi ("KF dışı Bronşektazi"), en çok ihmal edilen solunum yolu hastalıklarından biridir. Hali hazırda çok az uzman servis ve tedavilerin etkinliği hakkında az sayıda yayın vardır.
- Gerek bu hastalığın daha iyi anlaşılması gerekse muzdarip olan kişilerin daha iyi yönetilmesi için araştırmaların yapılması gerekmektedir.

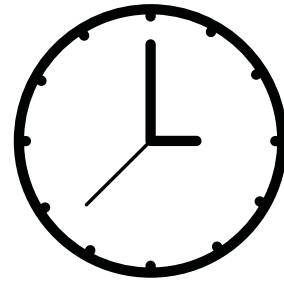
Bronşektazili hastaların %50'sinde, kistik fibroz ya da immün yetersizlik gibi, bu hastalığın gelişmesine zemin hazırlayan bir rahatsızlık bulunmaktadır.

Bronşektazinin teşhis edilebilmesi için sıklıkla bir BT taramasına ihtiyaç duyulur.

Tekrarlayan ya da düzelmeyen enfeksiyonlarda düzenli fizyoterapiye ve sık antibiyotik tedavisine gerek duyulabilir.

Hızlı teşhis ve tedavi, daha iyi uzun süreli sonuç için anahtar rol oynar.

İnterstisyel akciğer hastalığı

İnterstisyel akciğer hastalığı (IAH), ayrıca yaygın parankim hastalığı olarak da bilinir, hava keseciklerini çevreleyen hücrelere zarar vererek, akciğerde geniş çaplı iltihaplanmaya ve fibrotik yara dokusuna yol açan bir rahatsızlıktır.

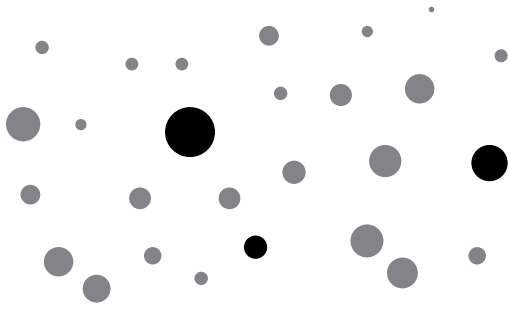
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

- İnterstisyel akciğer hastalıkları sağlık hizmeti kaynaklarına üzerinde artan yük oluşturmaktadır. Bu durumların daha iyi yönetilebilmesi için özelleşmiş servislerin iyileştirilmiş varlıklarına ihtiyaç vardır.
- Koruma ve tedavinin iyileştirilmesi için, interstisyel akciğer hastalıklarının genetik nedenleri üzerine geniş çaplı araştırmaların yapılması gerekmektedir.

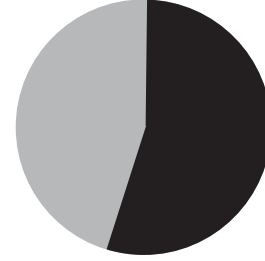
Büyük çoğunluğu nadir, 300'den fazla farklı interstisyel akciğer hastalığı vardır.

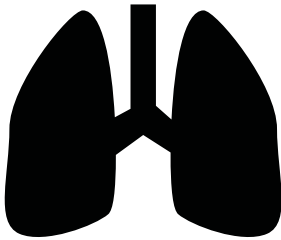
İnterstisyel akciğer hastalığı nedeniyle hastaneye yatış oranlarının en yüksek olduğu ülkeler Avusturya, Danimarka, Norveç, Finlandiya, Polonya ve Slovakya'dır. Yatış oranı bu ülkelerde 100.000 kişide 40'tan daha fazladır.

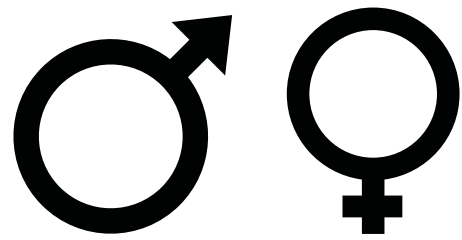
İnterstisyel akciğer hastalığından kaynaklı en yüksek ölüm oranı, 100.000 kişide 2,5'tan fazla olmak üzere, Birleşik Krallık, İrlanda, İskandinavya, Hollanda ve İspanya'dadır.

İnterstisyel akciğer hastalığı görülen insanların yaklaşık %35'inde çevresel faktörler hastalığın nedeni olarak bulunmuştur.

Sarkoidoz her iki cinsiyetten genç yetişkinlerde ve 50 yaş üstü kadınlarda daha sık görülür.

Sarkoidoz her iki cinsiyetten genç yetişkinlerde ve 50 yaş üstü kadınlarda daha sık görülür.

PVD – Akciğerin Damarsal Hastalıkları

İki ana tipte damarsal hastalık mevcuttur: akciğer embolisi ve akciğer yüksekansiyonu (hipertansiyon). Akciğer embolisi genellikle bacak damarlarındaki veya başka yerlerdeki trombozları takiben gelişen akciğerlerdeki atar damarların kollarını tıkayan kan pıhtıları sebebi ile oluşur.

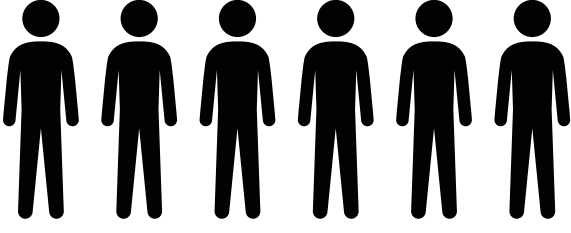
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

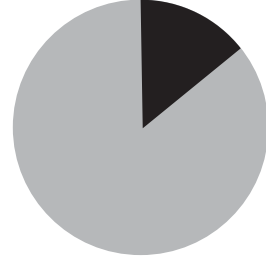
ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

- Akut pulmoner embolizm için daha iyi tanı metodlarının geliştirilmesi gerekmektedir.
- Düşük moleküler ağırlıklı heparinle antitrombotik profilaksi, risk altındaki hastaların venöz tromboembolik hastalık riskini ve böylece pulmoner embolizm riskini anlamlı derecede azaltmaktadır.
- Pulmoner hipertansiyon hakkında bilincin artması, erken tanı ve durumun yönetimi açısından elzemdir.
- Pulmoner hipertansiyonun nedenlerinin açığa çıkarılması için daha fazla araştırma gerekmektedir.
- Bilinen bir şifası olmadığından, pulmoner hipertansiyon için yeni tedavilere ihtiyaç vardır.
- Pulmoner hipertansiyon riski altındaki insanlara yönelik koruma yöntemleri geliştirilmelidir.

Avrupa'da yılda 10.000 kişiden 6-10 kişide pulmoner embolizm vakası görülmektedir.

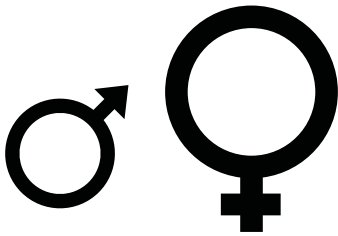
Pulmoner embolizmi olan kişilerin %7-11 hayatını kaybetmektedir.

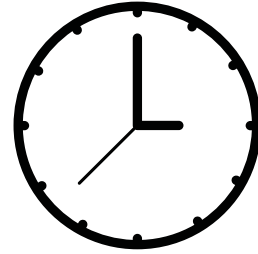
Avrupa'da her 100.000 kişiden 1,5-5,2 kişide pulmoner arteriyel hipertansiyon görülmektedir.

Pulmoner hipertansiyon çeşitli sebeplerden herhangi birinden ya da bilinmeyen bir nedenden (idiyopatik) kaynaklanabilir.

Erkeklerle nazaran daha fazla kadında pulmoner arteriyel hipertansiyon görülür.

Pulmoner arteriyel hipertansiyon tedavisi yapılmazsa ortalama yaşam süresi 2,8 yıldır.

Ender görülen ve öksüz akciğer hastalıkları

Ender görülen hastalık, Avrupa'da her 2,000 kişiden bir kişiden azını etkileyen hastalık olarak tanımlanır. Öksüz hastalıklar, yeterince araştırılmamış, özel tedavileri olmayan, bilim adamlarının ve doktorların sınırlı ilgisini çeken hastalıklardır. Bunların örnekleri arasında primer siliyer diskinezi, çoklu kistik akciğer hastalıkları ve idiyopatik eosinofilik zatürree yer alır.

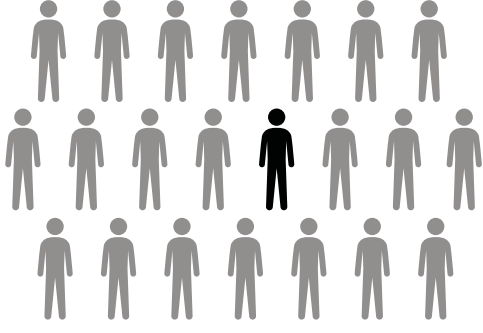
ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Eylem alanları

- İlaç firmaları, nadir ve yetim hastalıklara karşı tedavi geliştirmeleri açısından teşvik edilmelidir.
- Teşhis koyulması için gereken süre, sağlık hizmeti uzmanlarının nadir hastalıkların temel özellikleri konusundaki bilgilerini artırmak amacıyla acilen azaltılmalıdır ve bu, tüm respiratuar doktorların etik görevi olmalıdır.
- İlaç firmalarının nadir ve yetim hastalıklar için ilaç üretmelerini teşvik edici en etkili stratejilerin analiz edilmesi gerekmektedir.
- Avrupa referans ağları daha da geliştirilmeli, kayıtlar ve veritabanları sürdürülmelidir.

Nadir hastalık, Avrupa'daki her 2.000 kişiden 1'den az sayıda kişiyi etkileyen hastalık olarak tanımlanır.

6,000

İyi karakterize edilmiş hastalıkların yanı sıra, sendromları ve anomalileri de içeren 6000 kadar nadir hastalık bulunmaktadır.

Nadir hastalıkların yaklaşık %80'i genetik faktörlerden kaynaklanmaktadır.

Yetim hastalıklar ise, genişçe araştırılmamış ve özel tedavileri olmayan hastalıklar olarak tanımlanır. Bunlar yaygın ya da nadir olabilirler.

Enfeksiyöz yetim hastalıklar, dünya çapında 1 milyar insanı etkiler ve şekil bozulması ve yaşam boyu süren sakatlıklara yol açabilir.

Her yıl 1 milyon kişi, enfeksiyöz yetim hastalıktan ölmektedir.

Katkıda Bulunanlar

Avrupa'da Akciğer Sağlığı - gerçekler ve rakamlar içindeki tüm veriler Avrupa Akciğer Referans Belgesinden (European Lung White Book) alınmıştır. Tüm yayına katkıda bulunan yazarlar, gözden geçirenler, ulusal solunum dernekleri, ERS ulusal temsilcileri ve ulusal irtibat kişileri, hasta kurumları ve ERS/ELF personelinin bir listesi şurada bulunabilir: www.erswhitebook.org/contributors/

Türk Toraks Derneği 'ne ve Arzu Yorgancıoğlu'na katkıları için teşekkür ederiz

Teşekkür

ERS ve ELF şü şirketler ve organizasyonların Avrupa'da Akciğer Sağlığı - gerçekler ve rakamlar üretimi için karşılıksız bağışlarına teşekkür eder:

ECC, Pfizer, GlaxoSmithKline ve Boehringer Ingelheim'dan sınırsız eğitim bağışları almış bir dernektir.

